

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

VAK: TECHNIEK • DUUR: 2 LESUREN

DOELSTELLING(EN)

Vakgebonden eindtermen

Schrijven:

De leerlingen kunnen op beoordelend niveau tekstsoorten schrijven bestemd voor **onbekende leeftijdsgenoten**. Het betreft tekstsoorten zoals lezersbrieven, recensies.

Spreeken:

De leerlingen kunnen op beoordelend niveau voor bekende **leeftijdsgenoten** hun standpunten/meningen of hun **oplossingswijzen** voor problemen in een **gedachtewisseling** uiteenzetten en motiveren.

De algemene doelen en de link met de **vakoverschrijdende** eindtermen vind je in de handleiding bij dit lespakket.

WERKWIJZE

De klas wordt in groepjes verdeeld. Aan de hand van een voorbeeld achterhalen de leerlingen de kenmerken van de lezersbrief.

Nadien volgt er een opdracht rond de term 'zwerfvuil'. Hierbij deelt de leerkracht de klas op in drie grote groepen. Elke leerling binnen een groep krijgt een post-it met een bepaalde kleur (geel, groen, roze). De kleur bepaalt de invalshoek (wat? Waar? Redenen en gevolgen) van waaruit de groep het begrip 'zwerfvuil' benadert. Elke leerling schrijft op de post-it een begrip, een zin vanuit de opgegeven invalshoek.

Uiteindelijk krijgen de leerlingen de opdracht om per twee een lezersbrief te schrijven die gericht is tot de gemeente. Ze moeten hierbij rekening houden met de kenmerken van een lezersbrief enerzijds, anderzijds moeten ze zwerfvuil ook proberen te benaderen vanuit het oogpunt van duurzame ontwikkeling.

EXTRA

Invalshoeken

- Groep 1 krijgt de kleur geel: WAT IS ZWERFVUIL?
- Groep 2 krijgt de kleur groen: WAAR VIND IK ZWERFVUIL?
- Groep 3 krijgt de kleur roze: OM WELKE REDENEN ONTSTAAT ZWERFVUIL?
- Groep 4 krijgt de kleur blauw: WELKE GEVOLGEN HEEFT ZWERFVUIL?

Laat de leerlingen bij deze opdracht ook gebruik maken van de bril voor duurzame ontwikkeling. Op die manier zullen ze de vraag benaderen vanuit een ecologisch, economisch of sociaal standpunt.

Op het einde overloopt de leerkracht samen met de leerlingen een aantal lezersbrieven.

MATERIAAL/MEDIA

- Werkblaadje
- Verschillende lezersbrieven
- Post-its
- Kladpapier
- **Schrijfmateriaal**

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

LEGENDE

- Vet -> het gaat hier om een specifieke werkvorm
- Cursief -> mogelijke antwoorden die de leerlingen kunnen geven op een vraag

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

Lesbegin	
Doel: De leerlingen kunnen verwoorden wat een lezersbrief is. De leerlingen kunnen opsommen waaraan een goede lezersbrief moet voldoen.	Materiaal: Werkblaadje (bijlage 1) Lezersbrieven (bijlage 2) Schrijfmateriaal
Werkvorm en/of organisatie: Onderwijsleergesprek (kort) Groepsopdracht Klassikale bespreking	Tijd: 15 minuten

De leerlingen komen de klas binnen en nemen plaats in de klas.

Onderwijsleergesprek (3 minuten)

Vraag aan de leerlingen wat ze reeds weten over een lezersbrief.

Stel eventueel volgende vragen:

- Wat is een lezersbrief?
Een brief die een lezer stuurt naar een krant of een tijdschrift, ...
- Wie schrijft een lezersbrief?
Mensen die hun mening over iets willen doordrijven, die een reactie willen geven op een onderwerp of een artikel, ...
- Op basis waarvan schrijft iemand een lezersbrief?
Op basis van de nood om iets te vertellen of om te reageren op iets. Dit kan een artikel zijn waardoor een persoon zich bedreigd voelt of zich net aangetrokken voelt.
- Waar kan je lezersbrieven terugvinden?
In kranten, tijdschriften, op het internet, ...

Verdeel de leerlingen in groepjes van ongeveer drie à vier leerlingen. Laat dit vlot verlopen door de leerlingen die dicht bij elkaar zitten ook samen te laten zitten.

Groepsopdracht (7 minuten)

Geef elk groepje een lezersbrief. Laat hen per groepje de lezersbrief lezen en bespreken zodat elk groepje de kenmerken van een lezersbrief tracht te achterhalen. Geef elke leerling ook een werkblaadje. Op dit werkblaadje staat er ook een tekst waarin de kenmerken van een lezersbrief aan bod komen. Laat hen deze tekst ook lezen en op die manier zullen ze makkelijker de kenmerken herkennen.

Klassikale bespreking (5 minuten):

Overloop met de leerlingen kort de kenmerken die zij hebben kunnen afleiden na het lezen van de lezersbrieven. Probeer er voor te zorgen dat elk groepje aan het woord komt.

Laat tijdens de bespreking de leerlingen ook kort deze kenmerken noteren op het werkblaadje.

- Een lezersbrief is...
Een reactie op een artikel uit de krant/een tijdschrift of een manier om ervaringen te delen met anderen.
- Een lezersbrief bevat...
Een aanleiding (waarom de brief geschreven werd) gevolgd door duidelijk een geformuleerde mening (kort).

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

Lesfase 1: Wat is zwerfvuil?

Doel:

De leerlingen kunnen verwoorden wat zwerfvuil is.

Materiaal:

Post-its

schrijfmateriaal

Werkvorm en/of organisatie:

Doceren

Individuele opdracht

Vraaggesprek

Doceren

Tijd:

15 minuten

Schrijf in het midden van het bord de term 'zwerfvuil' en noteer rond dit woord de volgende vier vragen en plak bij elke vraag een post-it in een bepaalde kleur:

- WAT IS ZWERFVUIL? (gele post-it)
- WAAR VIND IK ZWERFVUIL? (groene post-it)
- OM WELKE REDENEN ONTSTAAT ZWERFVUIL? (roze post-it)
- WELKE GEVOLGEN HEEFT ZWERFVUIL? (blauwe post-it)

Verdeel de volledige klasgroep in vier grote groepen. Geef elke groep een bepaalde kleur van post-its (geel, groen, roze of blauw).

Geef nadien elke groep een bepaalde vraag waarover gebrainstormd moet worden:

- Groep 1 krijgt de kleur geel: WAT IS ZWERFVUIL?
- Groep 2 krijgt de kleur groen: WAAR VIND IK ZWERFVUIL?
- Groep 3 krijgt de kleur roze: OM WELKE REDENEN ONTSTAAT ZWERFVUIL?
- Groep 4 krijgt de kleur blauw: WELKE GEVOLGEN HEEFT ZWERFVUIL?

Opmerkingen:

Het is niet zo dat de leerlingen in groep moeten brainstormen. Deze manier van **groepsverdeling** is noodzakelijk om de vragen makkelijk te verdelen over de hele klasgroep. De kleuren van de post-its kies je zelf als leerkracht.

Doceren (3 minuten):

Geef de leerlingen de tip om de vraag vanuit een ecologisch, economisch en sociaal standpunt (visie duurzame ontwikkeling) te benaderen. Dit kan hun blik verruimen.

Bijvoorbeeld: zwerfvuil kan ontstaan door de soms/vaak overbodig geproduceerde verpakkingen, maar deze verpakkingen houden wel de economie draaiende.

Individuele opdracht (5 minuten):

Laat elke leerling een antwoord op de vraag die hem/haar toegewezen werd noteren op een post-it. Dit kan een woord, een zin of zelfs een tekening zijn.

Vraaggesprek (6 minuten):

Laat de leerlingen elk om beurt een woord dat ze associeerden met het thema 'zwerfvuil' zeggen. Laat hen deze woorden, zinnen en tekeningen op het bord hangen.

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

- Stel eventueel volgende vragen:

Welke woorden had je niet aan zwerfvuil gekoppeld?

Welke conclusie kunnen we uit deze brainstorm halen?

Zwerfvuil komen we vaak tegen, maar we zijn er ons niet altijd van bewust; zwerfvuil heeft te maken met verschillende factoren (sociaal, economisch, ecologisch); ...

Doceren (1 minuut):

Concludeer samen met de leerlingen dat zwerfvuil iets is dat we overal tegenkomen. We zijn ons niet altijd van bewust tot we er overnadenken.

Lesfase 2: Een lezersbrief schrijven aan de gemeente	
Doel: De leerlingen kunnen een lezersbrief schrijven aan de hand van de kenmerken van een lezersbrief.	Materiaal: Kladblaadjes Schrijfmateriaal
Werkvorm en/of organisatie: Duo-opdracht	Tijd: 15 minuten

Verdeel de leerlingen zodat ze per twee samen kunnen werken aan de volgende opdracht.

Duo-opdracht (15minuten):

Per twee schrijven de leerlingen een lezersbrief op een kladblaadje. Laat hen hierbij rekening houden met de criteria van een goede lezersbrief (aanleiding + duidelijk geformuleerde mening + kort).

Maak hen duidelijk dat ze een echte brief schrijven naar de gemeente. Als leerkracht geef je hen hierbij inspiratie waarover ze het zouden kunnen hebben:

- Te weinig vuilbakken in de omgeving
- Te saaie vuilbakken
- Te weinig acties rond 'zwerfvuil'
- Te veel zwerfvuil in de omgeving, het verziekt de omgeving
- ...

Lesafsluting	
Doel: De leerlingen kunnen hun mening formuleren met respect voor elkaars eigenheid.	Materiaal: De gemaakte lezersbrieven
Werkvorm: Klasgesprek	Tijd: 5 minuten

Klasgesprek:

Overloop een aantal geschreven lezersbrieven met de leerlingen. Laat de leerlingen kort hun mening geven over de zwerfvuilproblematiek uit de streek en wat ze hierover te melden hebben bij het gemeentebestuur.

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

Neem na de les de kladversies mee naar huis en verbeter ze. De leerlingen kunnen de volgende les of eventueel thuis de echte, nette versie uittypen of uitschrijven.

Uiteindelijk worden de brieven verstuurd naar het **gemeentebestuur**.

Opmerking: Neem eerst contact op met het **gemeentebestuur** vooraleer de brieven zomaar verstuurd worden.

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

EEN LEZERSBRIEF

Lezersbrieven komen per e-mail, per fax, en soms nog per briefpost, sommige met de hand geschreven. De e-mailbrieven zijn voor de redactie dankbaarder, omdat ze toelaten in te pikken op de actualiteit - zelfs de priorzegel kan die concurrentie niet aan. Mooi meegenomen is dat die elektronische post niet hoeft te worden overgetikt. Toch is dat laatste niet het eerste **selectiecriteria**.

Belangrijker is de toon van de brief. Scheldbrieven, misplaatste grappen, brieven met foutieve informatie, al te tendentieuze brieven, reacties op uitspraken in andere media (tenzij die echt een eigen leven zijn gaan leiden), reacties die weken na de feiten komen, **lezersrecensies** van films, concerten, boeken, veel te lange brieven, anonieme brieven: ze maken allemaal weinig kans.

Schrijf geen brief zoals de **opiniereedacteur** er al duizenden heeft gelezen. 'Groot was mijn **verontwaardiging** toen ik las dat...' , 'Wie schetst mijn verbazing bij het lezen van...' of 'Waar gaan we naartoe als...': dat belooft weinig goeds. **Een goede lezersbrief is kort, puntig en origineel, hij pikt in op een stuk in de krant en voegt daar iets wezenlijks aan toe.** Soms plaatsen we ook 'persoonlijke lotgevallen' van lezers in de krant, **ervaringen die op zich niets met de berichtgeving in de krant te maken hebben.** Het gaat dan om sterke getuigenissen die de actualiteit overstijgen.

Een goede lezersbrief is **kort**. Twee of drie alinea's is ideaal. Wie een epistel heeft klaargestoomd dat langer is dan driehonderd woorden, moet zich afvragen wat eruit geschrapt kan worden:

Herhaal geen informatie die al in de krant heeft gestaan: verwijst er alleen maar naar.

Concentreer je op **je opinie**: dat is je mening over iets plus twee of drie argumenten.

Werk aan de opbouw van de brief: **zeg eerst kort wat de aanleiding is van je brief en geef meteen daarna weer wat je van de kwestie vindt.**

Less is more: schrap overbodige alinea's, overbodige zinnen, overbodige woorden

(De Standaard deluxe, s.d.)

Conclusie

Een lezersbrief is...

- een reactie op een artikel uit een krant/een tijdschrift
- een manier om ervaringen te delen met anderen

Een lezersbrief bevat...

- een aanleiding (waarom de brief geschreven werd)
- een duidelijk geformuleerde mening (kort, maar krachtig)

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

ZWERFVUIL

Zwerfvuil is eigenlijk afval dat we gewoon op straat gooien, achterlaten. Hiervan zijn er genoeg voorbeelden te geven. Denk maar aan de kauwgom die aan de grond, maar ook op banken blijft plakken, de verpakkingen van koekjes die in het rond vliegen,

EEN LEZERSBRIEF OVER ZWERFVUIL

Schrijf een lezersbrief die gericht is aan het **gemeentebestuur** waarin je het duidelijk hebt over de **zwerfvuilproblematiek**. Hou hierbij rekening met de kenmerken van een lezersbrief.

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

LEZERSBRIEF 1: 'DE LIJN'

(Laroy, 2012)

WAARDE REDACTIE

De Lijn

Vanaf 17 mei 2012 schrapt De Lijn in Gent haar nachtnet en tijdens de week ook haar avondnet. Dat wil zeggen dat er in de week geen bus of tram meer rijdt na 23 uur. Een avondje naar de film, muziek of theater wordt vanaf dan beëindigd met een ferme spurt richting bushalte om toch nog thuis te geraken.

Ofslechter nog... de wagen wordt het enige alternatief in een stad die nu al oververzadigd is qua autoverkeer. De minste stremming door een fout geparkeerde wagen of wegwerkzaamheden leidt nu al tot monsterfiles in de binnenstad. Ook parking zoeken als bewoner is de hel als je thuis

komt na je werk. Wat zal het zijn als er nog meer auto's bijkomen? Ook aan de jongeren, senioren en gehandicapten moet gedacht worden. Zij zijn voor hun mobiliteit aangewezen op een goed openbaar vervoer. Zij hebben net zoals iedereen recht op een goede basisdienstverlening.

Een nachtnet zoals Londen of Parijs heeft Gent niet nodig, maar een betrouwbare bediening via bussen en trams tot na het toekomen van de laatste trein, en tot halfeen minstens één verbinding per uur met de park-and-rides en de randgemeenten lijkt toch het minimum van een basisdienstverlening.

Het klopt dat De Lijn moet besparen, maar waarom zou dat enkel moeten gebeuren door uitgaven te schrappen? Een goede balans tussen inkomsten en uitgaven is daarbij essentieel. Een nachtbus hoeft niet gratis te zijn en ook de senioren gratis laten rijden is een luxe die onze maatschappij zich nu niet kan veroorloven. Een busabonnement voor senioren aan een schappelijke prijs, zoals voor jongeren, zou daarbij een deel van de oplossing kunnen zijn.

In ruil voor een minieme bijdrage van elke gebruiker komt er een betere dienstverlening waar iedereen baat bij heeft, zelfs de autobestuurder die vlotter een parkeerplaats vindt als meer mensen de bus nemen.

Reinhard Laroy (Gent)

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

LEZERSBRIEF 2: 'PERSPECTIEF'

(Leysen, 2012)

WAARDE REDACTIE

Perspectief

Tot mijn grote verbijstering heeft *De Standaard* een speciale, gratis iPad-editie gemaakt over het tragische busongeval. Ik begrijp dat het drama de bevolking beroert en dat de krant dit moet verslaan, maar ik heb veel vragen bij de manier waarop ze dat gedaan heeft.

Om de zes minuten sterven er 24 kinderen in de wereld een langzame, pijnlijke dood, enkel en alleen al aan diarree bij gebrek aan proper water. Dat zijn er 6.000 per dag. Elke dag.

Toch zijn zij geen extra gratis iPad-editie waard, noch werd er nauwelijks een kritische kanttekening gemaakt (op een terloopse opmerking na in een artikel over de wereldaandacht die de busramp kreeg). Dit vind ik moreel uiterst verwerpelijk, omdat het een ontstellende vorm van discriminatie inhoudt: 22 Vlaamse kinderen die omkwamen waren een extra editie waard, de 6.000 Afrikaanse, Aziatische en Zuid-Amerikaanse kin-

deren die gisteren, vandaag en morgen stierven, sterven én zullen sterven, zijn dat niet. Zij zijn hoogstens een blad of twee waard, en dan nog enkel als drie *leutige* radio-omroepers zich eerst een weekje in een glazen huis laten opsluiten.

Ik ben ervan overtuigd dat elk menselijk leven evenveel waard is, en met mij – neem ik aan – de hele redactie van *De Standaard*. Daarom vind ik dat een kwaliteitskrant ook de moed moet hebben om die visie uit te dragen. Zelfs al is het niet wat de mensen willen horen – en zelfs als dat zou betekenen dat wat nieuwe lezers misgelopen zouden worden.

In een Vlaanderen waar de navelstaarderij met de dag groter wordt, hoop ik dat er op termijn toch nog plaats zal blijven voor tenminste één kritische Vlaamse kwaliteitskrant, die de zaken in perspectief plaatst; ook bij aangrijpende gebeurtenissen. Ik hoop dat die krant *De Standaard* zal zijn.

Philippe Leysen (Antwerpen)

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

LEZERSBRIEF 3: 'DE RONDE'

(Veys, 2012)

De Ronde

Aan de meet van de nieuwe Ronde van Vlaanderen heeft het wegdek een facelift gekregen. Een nieuw oppervlak dat veel weg heeft van een racebaan. Voor veel autobestuurders is het dat ook, want zo'n bord met 70 erop, dat maakt tegenwoordig nog maar weinig indruk als er niet ook een flitspaal bij staat. Heel on-Belgisch was het om te zien met welke vaart de werkzaamheden vorderden. In minder dan twee weken werden twee middenbermen opgeruimd, werd het baanoppervlak over de volledige breedte, fietspad inclusief, afgafreesd, kwam er een nieuwe asfaltlaag op en werden er witte strepen op geschilderd. Nooit gezien. Allemaal heel leuk voor de au-

to's en fietsen die er dagelijks over rijden, en al helemaal te gek voor de aankomst van de Ronde straks. De laatste rechte lijn zal vlak zijn als een biljartlaken. Alleen jammer dat in de laatste kilometer het fietspad, dat vrij ligt van de autoweg, er nog altijd met hobbels en putten bij ligt. Talloze e-mails naar Wegen en Verkeer Oost-Vlaanderen hebben weinig zoden aan de dijk gezet. Dankzij de wielergekte van één dag, wordt koning auto vlot bediend. De fietsers zullen het met hun vertrouwde hobbelpad moeten blijven stellen. Godeklaagd is het dat de bevoegde instanties veel minder aandacht hebben voor de fietsers, terwijl zij net meer comfort en veiligheid nodig hebben.

Johan Veys (Wortegem-Petegem)

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

Als bewoner van de gemeente x ben ik vaak een van slag wanneer ik door de straten wandel. Op vele plaatsen kom ik namelijk zwerfvuil tegen. Ik vind dit storend en het komt het positieve imago dat de gemeente wil uitstralen niet tengoede.

Ik stel vast dat veel mensen niet zo begaan zijn met de natuur en hun afval (verpakkingen, blikjes, kauwgom, ...) vaak uit gemakzucht zomaar op de straat gooien.

Volgens mij heeft dit te maken met het feit dat er te weinig aandacht wordt besteed aan deze problematiek. Zo worden er weinig of geen straffen uitgedeeld, worden er nauwelijks activerende acties ondernomen die de mensen zouden kunnen in beweging brengen en motiveren om de straten netjes te houden.

Bij deze hoop ik dat mijn boodschap bij de juiste persoon terechtkomt zodat er acties ondernomen kunnen worden. Zwerfvuil tegengaan is pas mogelijk wanneer iedereen er aan meewerkt!

ZWERFVUIL BIOLOGISCH AFBREEKBAAR PLASTIC MAKEN

BIBLIOGRAFIE

- Curriculum. Wat heb je vandaag op school geleerd? (sd). Opgeroepen op Maart 11, 2012, van <http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/index.htm>
- De Standaard deluxe. (sd). Opgeroepen op Maart 11, 2012, van <http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=VB1HSVC1>
- Laroy, R. (2012, Maart 22). De Lijn. De Standaard, pp. 24-25.
- Leysen, P. (2012, Maart 21). Perspectief. De Standaard, p. 25.
- Veys, J. (2012, Maart 22). De Ronde. De Standaard, pp. 24-25.